

“บวร” บ้าน วัด โรงเรียน
องค์กรแห่งการเรียนรู้ในชุมชน:
ชุมชนโป่งคำ จังหวัดน่าน และชุมชนแจ่มหลวง
จังหวัดเชียงใหม่

**BOR WORN; Home, Temple and School
(HTS) Organisation:
The Learning Organisation in the
Communities of Thailand**

อริยา พรหมสุภา *ARIYA BRAHMASUBHA*

กองแผนงาน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

OUTLINE OF THE PRESENTATION

- ที่มาและความสำคัญของปัญหา
- วัตถุประสงค์ของการวิจัย
- ขอบเขตการวิจัย
- แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
- วิธีการวิจัย
- สรุปผลการวิจัย
- การนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

- บวร (บ้าน วัด โรงเรียน)
BOR WORN (HTS Organisation)
- กระบวนการเรียนรู้ในองค์กร (OL) และองค์กรแห่งการเรียนรู้ (LO)
- การเรียนรู้ในชุมชน
Learning in the Community (LIC)
- การถ่ายทอดวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย
Thai Local Knowledge and Cultural Transfer (TLK&CT)

บวร (บ้าน วัด โรงเรียน)

● บ้าน

- ครอบครัว
- การปกครองท้องถิ่น
- เศรษฐกิจ สังคม
- ชาวบ้าน พ่อแม่ ญาติ ผู้ใหญ่บ้าน ปราชญ์ชาวบ้าน

● วัด

- ศาสนาพุทธ
- ศูนย์รวมของคนในชุมชน ศิลปวัฒนธรรม
- เจ้าอาวาส พระสงฆ์ สามเณร แม่ชี เด็กวัด

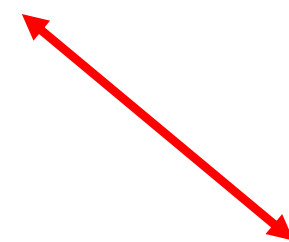

● โรงเรียน

- สถาบันการศึกษา
- ครู อาจารย์ นักเรียน ผู้ปกครอง

บวร กับ การศึกษาของไทยในอดีต

บ้าน

วัด

วัง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาคุณลักษณะ บทบาทและความสำคัญของ “บวร” ต่อชุมชน สังคมและวัฒนธรรม
- 2) เพื่อศึกษา “บวร” ในบริบทขององค์กรแห่งการเรียนรู้ผ่านกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน
- 3) เพื่ออนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น (Thai Culture and Local Knowledge) รวมถึงการถ่ายทอดไปสู่เยาวชน
- 4) เพื่อศึกษาผลลัพธ์ของ “บวร” ในฐานะที่เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เกี่ยวกับการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน และการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษา “บวร” ในรูปแบบขององค์กร
แห่งการเรียนรู้ (**Learning Organisation**) และ
กระบวนการเรียนรู้ในองค์กร (**Organisational
Learning**) จาก ชุมชน 2 แห่งในภาคเหนือ

➤ ชุมชนโป่งคำ อำเภอสันติสุข

จังหวัดน่าน

➤ ชุมชนแจ่มหลวง อำเภอกัลยาณิวัฒนา

จังหวัดเชียงใหม่

ชุมชนโป่งคำ อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน

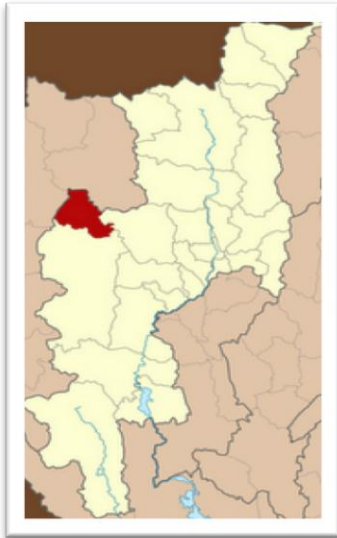
- 32 กิโลเมตร จากจังหวัดน่าน
หมู่บ้านโป่งคำ (เป็นหมู่บ้าน
ตั้งแต่ พ.ศ. 2440)
- วัดโป่งคำ
- โรงเรียนบ้านโป่งคำ

ชุมชนโป่งคำ อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน

ชุมชนแจ่มหลวง อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดเชียงใหม่

- ชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง (ปกากะญอ)
- วัดจันทร์
- โรงเรียนบ้านจันทร์

ชุมชนแจ่มหลวง อำเภอภักดีชุมพล (บ้านแจ่มหลวง, บ้านวัดจันทร์, บ้านห้วยบะบ้ำ)

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

- 1) ทฤษฎีการเรียนรู้ในองค์กร (Theories of Learning in Organisation)
 - ทฤษฎีการเรียนรู้ส่วนบุคคล (Individual Learning Theory: ILT or Cognitive Learning Theory)
 - ทฤษฎีการเรียนรู้ในสังคม (Social Learning Theory: SLT)
- 2) องค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organisation) และกระบวนการเรียนรู้ในองค์กร (Organisational Learning)
- 3) ชุมชนนักปฏิบัติ (Communities of Practice: CoPs)

วิธีการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพในสาขา
มานุษยวิทยาวัฒนธรรม (Cultural Anthropology)

การเก็บข้อมูล

- การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interviewing)
- การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation)

การวิเคราะห์ข้อมูล

- การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Document Analysis)
- หลักการของชุมชนนักปฏิบัติ (CoP: Community of Practice)

สรุปผลการวิจัย

- “บวร” เป็นองค์กรที่มีอยู่ในสังคมไทยเป็นเวลานานตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน คือความร่วมมือกันระหว่าง 3 สถาบันหลักของชุมชน
- การเกิดขึ้นของ “บวร” ในแต่ละชุมชนเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติในบริบททางสังคม เมื่อสมาชิกของชุมชนมีปฏิสัมพันธ์ สนทนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ชุมชนจัดขึ้น โดย 3 สถาบันหลัก
- เหตุผลสำคัญ 2 ประการที่ทำให้คนในชุมชนเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน
 - ความเลื่อมใส ศรัทธาในศาสนาที่ตนเองนับถือและต้องการสืบสานให้คงอยู่ในสังคมต่อไปในภายภาคหน้า
 - ความเลื่อมใสและศรัทธาในตัวผู้นำชุมชน เช่น เจ้าอาวาส พระสงฆ์ หรือ ปราชญ์ชาวบ้าน

สรุปผลการวิจัย

➤ บวร เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

- กระบวนการเรียนรู้ส่วนบุคคล (Individual Learning Process) และกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Process)
- ความรู้สากล (Global Knowledge) และภูมิปัญญาชาวบ้าน (Local Knowledge)
- ทฤษฎีการเรียนรู้ (Theory of Learning)
- การปฏิบัติการทางสังคมในชุมชนนักปฏิบัติ (Social Practice in Communities of Practice) เป็นกระบวนการพื้นฐานขององค์กร

สรุปผลการวิจัย

➤ ประโยชน์ของ บวร

- ใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการชุมชน แก้ปัญหาชุมชน
- ช่วยบรรลุมัตถุประสงค์ส่วนบุคคลและชุมชน
 - ชุมชนเข้มแข็ง
 - ชุมชนแห่งการเรียนรู้
 - การอนุรักษ์และถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรม
 - การอนุรักษ์และถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน

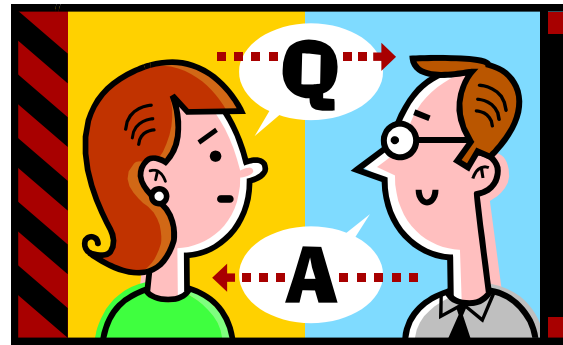
การนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

- นำหลักการของ บวร มาประยุกต์ใช้ในชุมชน โดยเริ่มต้นที่หมู่บ้าน
- ประชาสัมพันธ์ช่วยเหลือและสนับสนุนการดำเนินการดังกล่าวให้บรรลุวัตถุประสงค์
- ยกย่องชุมชน บวร ที่ประสบความสำเร็จ เพื่อเป็นชุมชนตัวอย่างแก่ชุมชนอื่น ๆ

บทส่งท้าย

หลักการของ บวร เป็นการลงทุนเพียงน้อยนิดแต่ให้ประโยชน์
และมากด้วยคุณค่า ไม่เพียงแต่ชุมชนและสังคม เช่น สังคมอุดม
ความรู้ (Knowledge Based Society) ชุมชนเข้มแข็ง
(Strengthening Community) ชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง
(Sufficiency Economy and Sustainable Community) ชุมชนที่
ประชาชนมีความสุขเป็นอยู่ที่ดี (Well-being Community) เท่านั้น
แต่ยังส่งผลดีต่อประชาชนโดยเฉพาะอย่างยิ่ง **เด็กและเยาวชน
ของชาติ** ที่เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชาติต่อไปในอนาคต ให้
เป็นคนดี มีความรู้และมีคุณค่า ดังคำกล่าวที่ว่า
“ความรู้คู่คุณธรรม”

Questions??

Thank You

ขอบคุณค่ะ